

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/47672
GK 7

Sayı : 30671023-610-390
Konu : Soru Önergesi (7/47672)

06..11/12/2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 08.07.2021 tarihli ve 839159 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/47672 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur. Bilgilerinize arz ederim.

Derya YANIK
Bakan

Ek: Cevap Metni (3 sayfa)

Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER'e Ait 7/47672 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni

Bakanlığımızca, aile ve toplumu tehdit eden sorunlar tespit edilerek, toplumsal duyarlılığı geliştirici çalışmalar ortaya koyarak, yetişkinlere yönelik eğitim ve danışmanlık hizmetleri yürütülmektedir. Evlenecek çiftlere yönelik Evlilik Öncesi Eğitim Programı, Aile Eğitim Programı ve Aile Danışmanlığı programları kurulacak ailenin sağlıklı ve uzun ömürlü olması amacıyla yürütülmektedir.

Bu programların yanı sıra, çalışmalarımızın bilimsel temeller üzerinde sağlıklı olarak ilerleyebilmesi amacıyla düzenli araştırma faaliyetleri de yürütülmekte, ülkemizde aile yapısı, ergen profili, boşanma nedenleri gibi olgular analiz edilerek politika önerileri oluşturulmaktadır.

Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP), sosyal yardım ve hizmetlere ihtiyacı olan aile ve bireylerin objektif kriterlere göre tespiti, bilgilendirilmesi, sosyal yardım ve hizmetlerden yararlandırılması, diğer kamu hizmetlerinden yararlanmalarının sağlanması ve bu suretle yaşam koşullarının iyileştirilmesi, aile bütünlüğünün korunması ve refah seviyelerinin yükseltilmesini amaçlayarak bu sürecin tüm aşamalarında kendilerine rehberlik edilmesini öngören bir program olarak Bakanlığımızca uygulanmaktadır. Bu kapsamda ASDEP ile arz odaklı hizmet sunumu anlayışıyla vatandaşların yaşam koşullarının iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan, Bakanlığımız tarafından yürürlüğe konulan 2018-2023 yıllarını kapsayan Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planında; beş temel politika ekseninde; Eğitim, Ekonomi, Sağlık, Karar Alma Mekanizmalarına Katılım, Medyaya İlişkin Mevcut Durum, temel amaç, hedefler, stratejiler, faaliyetler düzenlenmiştir.

Bu kapsamda; Eğitim alanında belirlenen stratejilerden birisi de "Öğretim programları ve eğitim-öğretim materyallerinin kadın erkek eşitliğine duyarlılığının artırılması"dır.

Bahse konu strateji kapsamında ülkemizde, ilkökul ve ortaokullarda okutulan ders kitapları ile öğretim materyallerinde, metinlerde ve görsel öğelerde kullanılan kız ve erkek öğrenci sayıları denk tutulmaya çalışılmış, aile ile ilgili kazanımların işlendiği bölümlerde ailede demokratik yapı ve işleyiş ile anne baba rolleri özenli bir şekilde ifade edilerek kadın erkek eşitliğine dikkat çekilmektedir. Metinler ve etkinlik görselleri tasarlanırken cinsiyet ayrımcılığını çağrıştırmayacak öğelerin seçimine özen gösterilmekte, kadın erkek eşitliğini yok sayan, görmezden gelen ya da zedeleyen anlayışların yer almaması konusunda azami dikkat gösterilmektedir.

Bununla birlikte; 6663 sayılı Kanunla, doğuma bağlı yarı zamanlı ve kısmi süreli çalışmaya ilişkin düzenleme ile çalışma güvencesi ve özlük hakları korunarak kadın istihdamı desteklenmektedir.

Yarı zamanlı çalışmaya ilişkin düzenleme ile özellikle doğumun ilk ayları için, kadınlara annelik ve çalışma hayatını daha kolay bir şekilde yürütebilme imkânı sağlanmaktadır. Anneler yarı zamanlı çalışarak tam ücret alabilmektedir. Bu düzenleme ile hem bebeğin ilk altı ay daha düzenli bir şekilde anne sütü ile beslenmesi desteklenmekte, hem de kadınların iş hayatından kopmaması sağlanarak işe dönüşü kolaylaştırılmaktadır.

Çocuk mecburi ilköğretim çağına gelene kadar kısmi zamanlı çalışma imkânı ise her iki ebeveyn için tanınmaktadır. Burada çocuk bakım sorumluluğunun her iki ebeveyne ait olduğu düşüncesi ile bu izni kullanan çalışanın, çalıştığı süre nispetinde, özlük hakları korunmaktadır.

Doğuma bağlı kısmi süreli çalışma talebinin, işverenler için haklı fesih sebebi sayılmayacağı yönünde bir düzenleme de yapılmıştır. Bu sayede, anne veya babalar işten çıkarılma korkusu yaşamaksızın bu haktan yararlanabilecektir.

Bu çerçevede hem aileyi koruyabilecek hem de kadınların çalışma hayatındaki kariyerlerini güçlendirecek, işgücüne katılmasının önündeki engelleri kaldıracak ve eşit çalışma koşulları oluşturacak çalışmalar yapmak, tüm kadınlarımızın çalışma hayatına girişi ve çalışma hayatında güçlenmesini destekleyen işgücü piyasasının oluşmasında etkin bir Türkiye modeli yaratmak, Bakanlığımızın öncelikli konuları arasında yer almaktadır. Bu konudaki çalışmalara kararlılıkla devam edilecektir.

İş ve aile yaşamının uyumlaştırılması hedefi çerçevesinde gerçekleştirilen 2016 yılındaki düzenleme ile açılış iznini Bakanlığımızdan alan “Özel Kreş Ve Gündüz Bakımevlerinin” faaliyete geçtiği vergilendirme döneminden itibaren beş vergilendirme dönemi gelir ve kurumlar vergisinden muaf olması sağlanmıştır.

2014/6058 Sayılı Karar ile ise; Özel sektör tarafından kreş ve gündüz bakım evleri ile okul öncesi eğitim için gerçekleştirilecek en az 500 bin liralık yatırımlarının bölgesel desteklerden faydalanması imkânı getirilmiştir.

27 Mart 2018 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan “7103 sayılı Vergi Kanunları İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile Gelir Vergisi Kanununda düzenleme yapılarak; işverenin, kadın çalışanlarının her bir çocuğu için aylık brüt asgari ücretin yüzde 50’sini aşmamak üzere, ödemeyi doğrudan bu hizmetleri sağlayan kreş ve bakımevlerine yapmaları kaydıyla, bu tutarın gelir vergisinden istisnası sağlanmıştır. Konuya ilişkin usul ve esaslar, 11 Haziran 2018 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 303 numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliğinde belirlenmiştir.

Bakanlığımızdan açılış onayı alarak Bakanlığımız denetimde faaliyet göstermekte olan kreş ve gündüz bakımevlerinin çalışma usul ve esasları “Özel Kreş Ve Gündüz Bakımevleri İle Özel Çocuk Kulüplerinin Kuruluş ve İşleyiş Esasları Hakkında Yönetmelik” kapsamında belirlenmektedir. Anılan Yönetmelik’in 50 nci maddesinin birinci fıkrası gereği Kuruluşların kapasitelerinin yüzde üçü, il müdürlüğünce tespit edilecek çocukların ücretsiz yararlanması için ayrılmaktadır.

Bu kapsamda; ekonomik gücü yeterli olmayan ailelerin çocukları ile ekonomik güçlük içindeki anne veya babası vefat etmiş çocuklar, tek ebeveyni ile yaşayan çocuklar, engelli ebeveyni olan çocuklar, kadın konukevinde bulunan veya ayrılan kadınların çocukları özel kreş ve gündüz bakımevleri ile özel çocuk kulüplerinden ücretsiz olarak faydalandırılmaktadır.

Bakım ihtiyacı olan her bireyin tüm ihtiyaçları doğrultusunda hizmetleri koordine ederek ihtiyaç duydukları bakımı doğru yerde ve doğru zamanda alabilmelerini amaçlayan bütünsel bakım hizmeti modeli politikalarımızın ana temelini oluşturmaktadır.

Ülkemizde yıllardır sunulan kurumsal engelli ve yaşlı bakım hizmetlerinin yanı sıra evde bakım hizmeti, evde bakıma destek hizmeti ve gündüz bakım hizmetleri de sunulmaktadır.

Engelli bireylere hizmet vermekte olan resmi yatılı bakım ve rehabilitasyon merkezi sayısı 2002 yılında 21 iken bu sayı 2021 yılı Ekim ayı itibarıyla 104’e ulaşmıştır. Bu merkezlerden hizmet alan engelli birey sayısı 2002 yılında 1.843 iken bu sayı 2021 yılı Ekim ayı itibarıyla 7.208’e ulaşmıştır. Kurum bakımından toplum temelli bakım hizmet modeline dönüşümde algı değişikliğini sağlayan ev tipi sosyal hizmet birimi olan Umut Evleri ile engelli bireylerin toplum yaşamına aktif katılımlarının sağlanarak bakımlarının gerçekleştirilmesi

hedeflenmiştir. İlk Umut Evi 2008 yılında İzmir ilinde hizmete açılmış olup, bu sayı 2021 yılı Ekim ayı itibarıyla 152'ye ulaşmıştır.

2007 yılında 10 özel bakım merkezinde 351 engelli birey bakım hizmeti almış iken, 2021 yılı Ekim ayı itibarıyla 294 özel bakım merkezinde 25.008 engelli yatılı bakım hizmetinden faydalanmaktadır.

2006 yılında bakıma muhtaç ve ekonomik yoksunluk içerisinde bulunan engelli bireylerin bakımı için Evde Bakım Yardımı başlatılmıştır. 2828 sayılı Kanunun ek 7 nci maddesi uyarınca Engelli Sağlık Kurulu Raporunda tam bağımlı/ağır engelli ibaresi olan ve hanede kişi başına düşen geliri net asgari ücretin 2/3'ünün altında bulunan engelli bireylerin evde bakımlarının sağlanması için Bakanlığımızca Evde Bakım Yardımı yapılmaktadır. 535.805 engelli birey evde bakım yardımından faydalanmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı huzurevi sayısı 2002 yılında 63 iken bu sayı 2021 yılı Ekim ayı itibarıyla 163'e ulaşmıştır. Bakanlığımıza bağlı huzurevlerinde bakılan yaşlı sayısı 2002 yılında 4.952 iken bu sayı 2021 yılı Ekim ayı itibarıyla 12.120 olmuştur. Bakanlığımıza bağlı huzurevi sayısı ve kapasitesi 2002 yılına göre yaklaşık 2,4 kat, bakılan yaşlı sayısı ise yaklaşık 2,8 kat artmıştır.

Ülkemizde sunulan engelli ve yaşlı bakım hizmetlerinin yaygınlaşması ve nüfusun geneline hitap etmesiyle birlikte; var olan hizmetin hak temelli ve ölçülebilir olması, eksikliklerin tespit edilmesi, iyileştirilmesi ve hizmet alanların memnuniyetine göre şekil alması amacıyla bakım hizmetinde uygulama birliği sağlamaya yönelik, hizmet alan/verenlerin etkinlik ve verimliliğini artırmayı hedefleyen; yapıcı, hak temelli, objektif, kişi odaklı, memnuniyeti esas alan ve hizmet alanın mahremiyeti ile güvenliği üzerine kurulu hizmet sunumu esas alınmaktadır.

Bu itibarla 16 Aralık 2019 tarihinde yayımlanan "Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Bakım Hizmetlerinde Kalitenin Geliştirilmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönerge" ile Bakanlığımıza bağlı tüm engelli ve yaşlı bakım kuruluşları için kalite standartları zorunlu hale gelmiştir. Hali hazırda engelli ve yaşlı kuruluşlarında bakım hizmet kalitesinin yükseltilmesi amacıyla kuruluşların öz değerlendirme ve değerlendirme süreçleri devam etmektedir.